

Тетяна ЯВОРСЬКА

д-р екон. наук, професор кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь

Ольга СОБОЛЕВСЬКА

аспірантка кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МИСЛИВСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

У Запорізькій області є всі необхідні умови для розвитку мисливства, реалізація яких дасть можливість зробити його інструментом збереження навколишнього природного середовища та джерелом фінансових надходжень до місцевого бюджету. Проте сучасний незадовільний економічний стан мисливських господарств регіону, вимагає всебічного аналізу показників його фінансової діяльності.

У Законі України «Про мисливське господарство та полювання» поняття мисливського господарства як галузі розглядається як сфера суспільного виробництва, основними завданнями якої є охорона, регулювання чисельності диких тварин, використання та відтворення мисливських тварин, надання послуг мисливцям щодо здійснення полювання, розвитку мисливського собаківництва. Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності юридичних і фізичних осіб у галузі мисливського господарства та полювання, забезпечує рівні права всім користувачам мисливських угідь у відносинах з органами державної влади щодо ведення мисливського господарства, організації охорони, регулювання чисельності, використання та відтворення тваринного світу [3].

Основними мисливськими тваринами, які зустрічаються на території Запорізької області є олень благородний, кабан дикий, козуля європейська, вовк, лисиця, єнотовидний собака, борсук, куниця кам'яна, фазан, куріпка сіра, гуси, качки, голуби, кулики, перепілка. Найбільш популярним у регіоні є полювання на пернату дичину та хутрового звіра.

Сьогодні мисливське господарство ведеться 36 користувачами та власниками, з яких 6 підприємств Державного лісового агентства України (ДП ОУЛМГ), 20 – організації Українського товариства мисливців та рибалок (УТМР). Решту становлять інші приватні та громадські мисливські організації. Загальна кількість зареєстрованих мисливців в Запорізькій області складає 33671 чол. У мисливському господарстві у 2019 році задіяно 250 працівників, у тому числі 18 мисливствознавців та 192 штатних егера. Мисливські угіддя займають у середньому 67 % від загальної площі області (табл. 1).

Таблиця 1

*Динаміка ресурсного забезпечення мисливських господарств
Запорізької області*

Показники	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість користувачів мисливських угідь, одиниць	37	38	36	37	36
Площа мисливських угідь, наданих у користування та охоплених мисливським упорядкуванням, тис. га	1821,8	1827,5	1810,4	1813,6	1813,6
Від загальної площі області (2718,29 тис. га), %	67,0	67,2	66,6	66,7	66,7
Облікова кількість штатних працівників, осіб	266	253	244	243	250
– з них мисливствознавців	22	20	18	19	18
– штатних егерів	203	194	187	188	192
Припадає угідь на 1 штатного егера, тис. га	9,0	9,4	9,7	9,6	9,4

Джерело: сформовано автором за даними [4]

У динаміці кількість користувачів та площа мисливських угідь залишилися без істотних змін. Значну частину площі (83,16%) займають угіддя мисливських господарств Запорізької обласної організації УТМР. Кількість штатних працівників за даний період часу суттєво не змінилася, але при цьому, чисельність мисливствознавців та егерів відповідно зменшилися на 4 та 11 осіб. У свою чергу, навантаження угідь на одного егера підвищилося із 9 до 9,4 тис. га. Відповідний закон передбачає, що на одного егера має припадати від 5 до 10 тисяч гектарів мисливських угідь у залежності від категорії (лісові чи польові). Отже, для польових умов Запорізької області, обсяг угідь, який обслуговує 1 егер, знаходиться у межах норми.

Статистичні дані свідчать, що фінансові витрати на ведення мисливського господарства в регіоні щороку збільшуються. Протягом 2015–2019 рр. вони підвищилися на 67,1% і у 2019 р. становили 15218,3 тис. грн. (табл. 2).

Проте частка витрат, які визначають основу діяльності мисливських господарств, за досліджуваний період знизилася на 5,6%. Так у 2019 р., витрати на охорону тварин та біотехнічні заходи із збереження та відтворення диких тварин становили 19,9% від загальних витрат. Витрати на облік тварин та упорядкування мисливських угідь взагалі відсутні. Більшу частину витрат становлять інші витрати, до яких відносять заробітну плату, придбання техніки, запчастин тощо.

Таблиця 2

Динаміка витрат і надходжень від діяльності мисливських господарств Запорізької області

Показники	Рік					2019 р. у %, +, - до 2015 р.
	2015	2016	2017	2018	2019	
Надходження від ведення мисливського господарства, тис. грн	5750,6	6907,1	7468,6	15526,2	10921,4	189,9
- у т. ч. на 1 тис. га	3156,5	3779,5	4125,4	8561	6022	189,9
Загальні витрати на ведення мисливського господарства, тис. грн	9106,7	10072,2	11937,6	16807,4	15218,3	167,1
з них витрати на охорону тварин та біотехнічні заходи, тис. грн.	2324,0	2628,5	3058,3	3065,3	3024,5	130,1
Частка витрат на охорону та біотехнічні заходи у загальних витратах, %	25,5	26,1	25,6	18,2	19,9	- 5,6
Рівень окупності витрат, %	63,1	68,5	62,6	92,4	71,8	8,7

Джерело: сформовано автором за даними [4]

Надходження від ведення мисливського господарства за аналізований період підвищилися майже вдвічі (на 89,9%) і темпи цього підвищення є дещо вищими, ніж збільшення загальних витрат (на 67,1%). Проте основною проблемою мисливської галузі Запорізької області залишається збиткова діяльність мисливських господарств. Про це свідчить такий офіційний статистичний показник, як рівень окупності витрат, який у 2019 р. становив 71,8%. Можна зробити припущення, що діяльність мисливських господарств регіону частково перебуває в тіні і більшість із них не мають фінансової можливості для повноцінного розвитку.

Для покращення фінансових показників діяльності мисливських господарств Запорізької області, необхідно суттєво підвищити частку витрат на біотехнічні заходи та боротьбу з браконьєрством. Це дасть можливість забезпечити високу продуктивність мисливських угідь, зберегти біологічне різноманіття, особливо мисливську фауну, що у свою чергу є важливими заходами прогресивного сталого розвитку та підвищення дохідності галузі.

Перелік джерел інформації:

1. Виговська В.В., Музика В.В., Малей Е.Б. Сучасний стан мисливського господарства Чернігівської області: проблеми та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник Полісся*. 2019. №1(17). С. 118-125.
2. Музика В., Гонта О. Оцінювання сучасного стану розвитку мисливського господарства України. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 6(67). С. 18-32.
3. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22.02.2000 №1478-III: [сайт]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>.
4. Статистична звітність Запорізького обласного управління лісового та мисливського господарства. Форма 2-ТП «Мисливодство» за 2015-2019 рр.